

I

(Teave)

KONTROLLIKODA

ERARUANNE nr 4/2005

Aasiaga tehtava majanduskoostöö komisjonipoolse juhtimise kohta koos komisjoni vastustega

(vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 248 lõike 4 teisele lõigule)

(2005/C 260/01)

SISUKORD

	Punkt	Lehekiilg
KASUTATUD LÜHENDID		2
KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE	I–VI	3
SISSEJUHATUS	1–15	4
Taust ja valdkonna kirjeldus	1–9	4
Auditi ulatus ja lähenemisviis	10–15	6
TÄHELEPANEKUD	16–59	10
Kas Aasia majanduskoostöö aluseks on tõhus strateegia?	16–35	10
Laiaulatuslik strateegia kiiresti muutavas keskkonnas	18–27	10
... ebasobivad eesmärgid ja indikaatorid tegevusaruandes	28–33	11
... mille tulemuseks on hulgaliselt projekte ja programme, mille tulemuslikkust on keeruline mõõta	34–35	12
Kas komisjon on majanduskoostöö tegevuste elluviimist tõhusalt juhtinud?	36–59	12
Kahepoolsed projektid	38–49	12
Kogu Aasiat hõlmavad projektid	50–59	16
JÄRELDUSED JA SOOVITUSED	60–72	18
Järeldused ja soovitused strateegia kohta	60–65	18
Järeldused ja soovitused rakendamise kohta	66–72	18
Komisjoni vastused		20

KASUTATUD LÜHENDID

ABB	tegevuspõhine eelarvestamine
ABM	tegevuspõhine juhtimine
AIDCO	EuropeAidi koostööamet (või EuropeAid)
ALA	Aasia — Ladina-Ameerika
ASEAN	Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon
ASEM	Aasia — Euroopa kohtumine
CRIS	ühtne RELEXi teabesüsteem
CSP	riigi strateegiadokumendid
EBIC	Euroopa Äriinfokeskus
EC	Euroopa Komisjon
ECERP	ELi — Hiina ettevõtete reformimise projekt
EU	Euroopa Liit
IPR	intellektuaalse omandi kaitse
IT & C	info- ja sidetehnoloogiad
MoU	vastastikuse mõistmise memorandum
MUTRAP	mitmepoolse kaubanduspoliitilise abi projekt
NIP	riiklik näidisprogramm
PCM	projektitsükli juhtimine
PMO	projekti juhtorganisatsioon
PRSP	vaesuse vähendamise strateegiat käsitlev dokument
RELEX	välissuhete peadirektoraat
RSP	piirkondlikku strateegiat käsitlev dokument
SARS	äge respiratoorne sündroom
SME	väike ja keskmise suurusega ettevõtte
SPF	väikeprojektide fond
WTO	Maaailma Kaubandusorganisatsioon

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

I. ELi ja Aasia majanduskoostöö toimub vastavalt nõukogu määrusele (EMÜ) nr 443/92, millega kehtestati põhieesmärgid (teadusliku ja tehnilise koostöö arendamine; institutsioonilise struktuuri parandamine ning ettevõtjate toetamine, näiteks kaubanduse edendamise, kooolitus- ja tehnilise abi kavade kaudu) ning loetleti ELi poolt rahastatavad valdkonnad (vt punktid 1–4).

II. Majanduskoostöö Aasiaga toimub kahel viisil: komisjoni ja konkreetse abisaajamaa vaheliste kahepoolsete projektide kaudu ning alampiirkondade regionaalprogrammide või tervet Aasiat hõlmavate programmide kaudu, millele viidatakse nimetusega “kogu Aasiat hõlmavad programmid” (vt punktid 5–9).

III. Kontrollikoda uuris, mil määral komisjoni kehtestatud strateegia aitab kaasa abi kasutamisele kõige tulemuslikumal viisil seoses majandusliku koostöö alase tegevusega Aasias ning kas komisjon juhib abi andmist tõhusalt (vt punktid 10–15).

IV. Seoses strateegiaga leidis kontrollikoda järgmist:

- kulutused ei ole piisavalt eesmärgistatud: nii poliitika kui ka tegevusstrateegiad leiti olevat väga laiaulatuslikud, mille tulemusena hõlmab suur hulk projekte paljusid eri valdkondi, ning projektide eesmärgid on mõnikord liialt ambitsioonikad (vt punktid 16–26),
- eesmärgid on ebajärjekindlad alates poliitikast kuni tegevustasandini ning mõju- ja tulemusindikaatorid keskenduvad pigem poliitilistele edusammudele kui tehtud kulutuste tulemustele (vt punktid 28–33),
- selle tulemusena on abi üldist mõju olnud raske mõõta ning alus selle üldise tõhususe ja majandusliku kasu hindamiseks on piiratud (vt punktid 34–35).

V. Seoses majanduskoostöö raames tehtavate kulutuste haldamisega komisjoni poolt leidis kontrollikoda järgmist:

- kahepoolsete projektide puhul on tekkinud pikad viivitused projektide väljaselgitamise ja käivitamise vahel ning samuti nende rakendamise jooksul. See kahandas projektide tulemuslikkust ja mõju ning mõningatest projektidest tuli loobuda. Järelevalve tase ei olnud alati rahuldav ning hindamisi ei viidud alati läbi õigeaegselt. Ligi poolte auditeeritud projektide jätkusuutlikkuse potentsiaal oli kaheldav (vt punktid 38–49),
- kogu Aasiat hõlmavate projektide puhul kohaldati pikka ja keerukat taotluste esitamise korda ning delegatsioonid ei andnud taotlejate abistamiseks potentsiaalselt kasulikku abi. Auditeeritud projektide tulemused olid positiivsed ning muuhulgas oli abisaajate maade hulk märkimisväärne. Projektide järelevalve oli üldiselt heal tasemel. Samas ei selgunud, kas nende jätkusuutlikkus on tagatud (vt punktid 50–59).

VI. Kontrollikoda soovib komisjonil:

- koostada selge strateegia, mis võtab arvesse majanduslase koostöö eriomast iseloomu ja selle eesmärgi ning sisaldab indikaatoreid, mis võimaldavad nõuetekohaselt järelevalvet teostada ja arengut hinnata. Komisjon peaks tagama tegevusaruannete loogilisuse ja kooskõlastatuse tegevuspõhise juhtimise menetluse kontekstis, mis võimaldaks paremini keskenduda sellelaadse koostöö konkreetsetele vajadustele ja väljakutsetele (vt punktid 61, 63, 65),
- selgitada välja vajalikud parandusmeetmed kahepoolsete projektide heakskiitmis-, rakendamise-, järelevalve- ja hindamismenetluste täiustamiseks, eesmärgiga tagada nende jätkusuutlikkus (vt punkt 68),
- üle vaadata kogu Aasiat hõlmavate programmide puhul taotluste esitamise kord, sealhulgas delegatsiooni roll, et vältida liigset keerukust ning soodustada taotluste esitamist (vt punktid 70–71),
- laiendada kogu Aasiat hõlmavate projektide edukat järelevalvesüsteemi teistele projektidele (vt punkt 72).

SISSEJUHATUS

Taust ja valdkonna kirjeldus

1. Aasias elab 56 % maailma elanikkonnast ning ta annab 25 % maailma RKT st. ELi majandus- ja kaubandussuhted Aasia-ga on olulise tähtsusega. Aasia on praegu ELi tähtsuselt kolmas kaubanduspartner ning neljas investeringute sihtkoht. EL impordib Aasiast enam kui 230 miljardi euro väärtuses ning ekspordib piirkonda rohkem kui 140 miljardi euro väärtuses ⁽¹⁾.

2. ELi ja Aasia koostöö sai alguse 1976. aastal, samal ajal kui koostöö Ladina-Ameerika ja Vahemere maadega. Kuni 2004. aastani oli ELi ja Aasia koostöö kogumaht enam kui 7 800 miljonit eurot, olles keskmiselt kasvanud 50 miljonilt 400 miljoni euroni aastas.

3. ELi ja Aasia majanduskoostööd reguleerib nõukogu määrus (EMÜ) nr 443/92. ⁽²⁾ Kõnealuse määruse kohaselt peab majanduskoostöö olema korraldatud ELi ja selle partnerriikide vastastikustes huvides, soodustama Aasia ja Ladina-Ameerika riikide arengut seeläbi, et aitab neil suurendada institutsioonilist suutlikkust soodsama investeerimiskeskonnaga loomisel. Erilist tähelepanu pööratakse ELi liikmesriikidest pärit äriinimeste, tehnoloogia ja oskusteabe osakaalu suurendamisele, eelkõige erasektoris ja väikestes ning keskmises suuruses ettevõtetes. Majanduskoostööl on

kolm üldesmärki: teadusliku ja tehnilise koostöö arendamine, institutsioonilise struktuuri parandamine ning ettevõtjate toetamine, näiteks kaubanduse edendamise, koolitus- ja tehnilise abi kavade kaudu. Nõukogu määruses rõhutatakse, et olulise osa majanduskoostööst moodustab piirkondlik koostöö, sh regionaalpoliitika, piirkonnasisene kaubandus ja piirkondlikud majandusintegratsiooni asutused.

4. Komisjonil on kaks peamist eelarverida/artiklit ⁽³⁾ ELi ja Aasia koostöö kajastamiseks: "finants- ja tehniline koostöö" (B7-3 0 0/19 10 01) ning "poliitika-, majandus- ja kultuurialane koostöö" (B7-3 0 1/19 10 02) (vt tabel 1 allpool). 2000. ja 2004. aasta vahelisel perioodil võttis komisjon viimatinimetatud eelarveartikliga 509 miljoni euro ulatuses kulukohustusi. Tegelikult on majanduskoostööga seotud tegevustele eraldatud summad suuremad, sest osa üldeelarvest B7-3 0 0 rahastatud projektidest on oma olemuselt samuti majanduslikud.

⁽¹⁾ Allikas: Euroopa Komisjon, mitmeid Aasia riike hõlmavate programmide strateegiadokument ja näidisprogramm ajavahemikuks 2005–2006, lk 11 (august 2004).

⁽²⁾ Nõukogu 25. veebruari 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 443/92 Aasia ja Ladina-Ameerika arengumaadele finants- ja tehnilise abi andmise ja nende maadega tehtava majanduskoostöö kohta (EÜT L 52, 27.2.1992, lk 1).

⁽³⁾ Alates tegevuspõhise juhtimise kasutuselevõtust komisjonis on Aasia-ga seotu ühendatud peatükki 19 10, mis on jaotatud järgmiselt: 19 10 01 — finants- ja tehniline koostöö Aasia arengumaadega; 19 10 02 — poliitika-, majandus- ja kultuurialane koostöö Aasia arengumaadega; 19 10 03 — abi kodukohast lahkuma sunnitud isikutele Aasia riikides; 19 10 04 — taastamismeetmed Aasia arengumaades; 19 10 06 — abi Afganistani taastamistöödeks.

Tabel 1
Eelarveread

	Finants- ja tehniline koostöö Aasia arengumaadega	Poliitika-, majandus- ja kultuurialane koostöö Aasia arengumaadega	Kokku	Poliitika-, majandus- ja kultuurialane koostöö protsendina kogu koostööst
	(1)	(2)	(3) = (1) + (2)	(2)/(3)
	B7-3 0 0/19 10 01	B7-3 0 1/19 10 02		
	Kulukohustuste assigneeringud	Kulukohustuste assigneeringud		
	Mln eurot	Mln eurot	Mln eurot	%
2000	300,39	115,76	416,15	28 %
2001	237,27	86,16	323,43	27 %
2002	375,30	99,40	474,70	21 %
2003	178,32	103,11	281,43	37 %
2004	291,55	109,25	400,80	27 %
Kokku	1 328,84	513,67	1 896,51	27 %

5. Nendes üldistes raamides viiakse ELi ja Aasia majanduskoostööd ellu eri viisil. Siia kuuluvad komisjoni ja konkreetse abisaajamaa vahelised kahepoolsed projektid (vt punkt 38); regionaalprogrammid komisjoni ja konkreetse alampiirkonna, näiteks ASEANi⁽¹⁾ vahel ja nõudlusest lähtuvad programmid üle kogu Aasia (vt punkt 50). Viimaste puhul võivad abisaajad pärineda mis tahes Aasia riigist, mida on nimetatud Aasia ja Ladina-Ameerika määruses, ning sellest tulenevalt nimetatakse neid käesolevas aruandes "kogu Aasiat hõlmavateks programmideks".

6. Kontrollikoja arvestuste kohaselt oli ajavahemikus 1995–2002⁽²⁾ rahastatud kahepoolsete majanduskoostöö projektide maht Aasias 343 miljonit eurot (vt tabel 2), millest 37 miljonit eurot eraldati ASEANi piirkonna projektidele.

(1) Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon. Sellesse kuulub 10 liiget: Indoneesia, Malaisia, Filipiinid, Singapur, Tai, Brunei, Vietnam, Laos, Birma/Myanmar ja Kambodža.

(2) Hinnanguline summa, mille arvutamiseks on kasutatud eri allikate andmeid, sh delegatsioonide veebilehti, riikide strateegiadokumente jne.

Tabel 2

Majanduskoostöö projektide jagunemine riikide kaupa

Riik	Maksumus (eurodes)	Protsent
Bangladesh	947 000	0,3 %
Bhutan	1 000 000	0,3 %
Brunei	1 973 400	0,6 %
Kambodža	0	0,0 %
Hiina	99 634 648	29,1 %
India	60 354 119	17,6 %
Indoneesia	7 990 016	2,3 %
Laos	8 000 000	2,3 %
Malaisia	3 000 000	0,9 %
Birma	0	0,0 %
Nepal	15 000 000	4,4 %
Pakistan	54 950 000	16,0 %
Filipiinid	6 659 829	1,9 %
Singapur	500 000	0,1 %
Sri Lanka	3 315 700	1,0 %
Tai	8 674 000	2,5 %
Ida-Timor	0	0,0 %
Vietnam	70 811 380	20,7 %
Kahepoolseid projekte kokku	342 810 092	100,0 %
ASEAN	37 000 000	

Allikas: kontrollikoda.

7. Kogu Aasiat hõlmavaid programme on kokku viis; otsesemalt majanduskoostööga tegelevad kaks programmi: *Asia Invest* ja *Asia IT & C*.⁽¹⁾ Teatud määral toetavad majanduslikku koostööd ka *Asia ProEco*, *Asia Link* ning *Asia Urbs* programmid.

8. **Programm Asia Invest** käivitati 1997. aastal, kui komisjon eraldas selle tarvis⁽²⁾ 42 miljonit eurot viieaastaseks perioodiks, ja sellest alates on programm jõudnud teise rakendusetappi, mis hõlmab ajavahemikku 2003–2007 ja mille tarvis on eraldatud 41 miljonit eurot. Programmi kaudu rahastatud projektide eesmärgiks on “edendada otsest ettevõtlusalast koostööd ELi ja Aasia ettevõtjate vahel, keskendudes väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, ning toetada dünaamilist erasektorit Aasias”. Programm hõlmab nii ELi liikmesriikide kui ka Aasia riikide partnereid.

9. **Programmi Asia IT & C** rakendati ajavahemikus 1999–2003, ning komisjon eraldas selle toetuseks 35 miljonit eurot. 3. novembril 2003 kiideti heaks teine etapp, pikendades programmi veel aasta võrra, milleks eraldati 10 miljonit eurot. *Asia IT & C*⁽³⁾ üldeesmärk on “luua ulatuslikud, tugevad ja kestvad tehnoloogia- ja majandusalased suhted Aasia ja Euroopa vahel, kus võiksid edeneda tasakaalustatud partnerlussuhted ja ühised uuendustegevused”. Programm hõlmab nii ELi liikmesriikide kui ka Aasia riikide partnereid.

Auditi ulatus ja lähenemisviis

10. Varem on kontrollikoja auditid keskendunud finants- ja tehnilisele koostööle. Majanduskoostööd rakendatakse kiiresti areneva rahvusvahelise kaubanduse taustal. Kontrollikoja audit keskendub sellega kaasnevalele spetsiifilistele juhtimisraskustele ja ohtudele.

11. Audit hõlmab kahepoolseid projekte ning kahte liiki regionaalprogramme: kogu Aasiat hõlmavaid programme ja alampiirkondi hõlmavaid programme (ASEANi programme), keskendudes peamiselt esimestele.

12. Auditi eesmärk oli hinnata Aasia majanduskoostöö tegevuste juhtimist komisjoni poolt, millest lähtuvalt kontrolliti:

- mil määral komisjoni kehtestatud strateegia aitab kaasa abi tõhusaimale kasutamisele ning
- kas komisjon juhib abi rakendamist tõhusalt.

13. Üksikprojektidele tehtud kulutusi auditeeriti kolmes abisaajas riigis — Indias, Vietnamis ja Hiinas —, kus rakendati (vt tabel 2) 67 % kõigist kahepoolsetest projektidest, samuti olulist osa kogu Aasiat hõlmavatest projektidest (50 %, vt tabel 3).

Tabel 3

Kogu Aasiat hõlmavate projektide jagunemine riikide kaupa 2002. aastal

Riik	Asia Invest (eurodes)	Asia IT & C (eurodes)	Kokku (eurodes)	Protsent
Bangladesh	0	319 872	319 872	1,1 %
Bhutan	0	0	0	0,0 %
Brunei	0	213 333	213 333	0,7 %
Kambodža	0	754 701	754 701	2,5 %
Hiina	3 185 288	4 136 074	7 321 361	24,4 %
India	1 073 785	3 500 896	4 574 681	15,2 %
Indoneesia	200 988	832 004	1 032 992	3,4 %
Laos	0	200 000	200 000	0,7 %
Malaisia	200 975	1 269 066	1 470 041	4,9 %
Nepal	120 000	263 267	383 267	1,3 %
Pakistan	0	746 667	746 667	2,5 %
Filipiinid	510 887	962 780	1 473 667	4,9 %
Singapur	100 993	0	100 993	0,3 %
Sri Lanka	283 686	1 544 453	1 828 139	6,1 %
Tai	333 887	4 786 280	5 120 167	17,1 %
Ida-Timor	0	400 000	400 000	1,3 %
Vietnam	1 648 135	2 419 158	4 067 293	13,6 %
Kokku	7 658 624	22 348 552	30 007 175	100,0 %

Allikas: kontrollikoda.

(1) Teised programmid on programm *Asia Urbs*, millega edendatakse ELi ja Aasia kohalike omavalitsuste vaheliste võrgustike loomist ja koostööd; programm *Asia Link*, millega edendatakse kahe piirkonna ülikoolide vaheliste võrgustike loomist ja vahetustegevust; ning programm *Asia ProEco*, millega edendatakse keskkonnaalast partnerlust.

(2) Kõnealuseid programme kaasrahastatakse, mistõttu on programmi tegelik maksumus suurem.

(3) Nagu määratud 18. juunil 1998 heaks kiidetud rahastamisetepanekus.

14. Üksikasjaliku auditi tarvis valitud kahepoolsete projektide hulka kuulusid eri liiki majanduskoostöö programmid ja projektid, mis võimaldasid kindlaks määrata peamisi juhtimisküsimusi. Valim hõlmas peamiselt käimasolevaid projekte, kuid auditeeriti ka mõningaid lõpetatud projekte (vt tabel 4). Üksikasjalikult auditeeriti 14 kahepoolset projekti, mis

moodustavad 37 % seda liiki kulutustest valitud riikides (vt tabel 5). Kogu Aasiat hõlmavatest projektidest auditeeriti üksikasjalikult 39 projekti, mis moodustavad 25 % kõnealuste projektide kogumaksumusest (vt tabel 6). Tabelis 7 on esitatud täielik loetelu kõigist auditeeritud Asia Investi ja Asia IT & Ci projektidest.

Tabel 4

Auditi käigus kontrollitud kahepoolsed ja muud piirkondlikud projektid

Projekti nr	Projekti nimetus	Maksumus (eurodes)	Olek auditi läbiviimise ajal
Kahepoolsed projektid			
India			
IND/EUAID/D/6/1997/0229	EL-India mereveonduse projekt	8 000 000	Lõpetatud
IDD/RELEX/1997/0481	EL-India tsiviilennunduse projekt	18 000 000	Käimas
IDD/RELEX/2001/0001	India väikeprojektide fond	4 200 000	Käimas
IND/RELEX/2001/0009	Euroopa Äriinfokeskus (EBIC)	279 170	Lõpetatud
IND/RELEX/1997/0120	EL-India intellektuaalse omandi õigused	950 000	Ei rakendatud
	Vahesumma	31 429 170	
Vietnam			
VNM/RELEX/H05/1997/0294	Mitmepoolne kaubanduspoliitiline abi (MUTRAP)	3 100 000	Käimas
VNM/RELEX/H01/2000/2242	EBIC Vietnam	993 080	Lõpetatud
VNM/RELEX/2001/0032	Euroopa Komisjoni ja Vietnami vaheline audiovisuaalse sektori projekt	950 000	Käimas
	Vahesumma	5 043 080	
Hiina			
CHD/RELEX/1995/0111	EL-Hiina intellektuaalse omandi õiguste alane koostööprogramm (Hiina intellektuaalse omandi õiguste projekt)	5 600 000	Käimas
CHD/RELEX/1998/2202	WTO raamprogramm ELi toetuse saamiseks Hiina ühinemisele WTOga (I etapp)	3 600 000	Lõpetatud
CHD/RELEX/1999/2071	EL-Hiina finantsteenuste alane koostööprojekt	8 500 000	Käimas
CHD/RELEX/2000/2018	EL-Hiina ettevõtete reformimise projekt (ECERP)	8 500 000	Käimas
CHD/RELEX/2000/2021	EL-Hiina väikeprojektide fond	8 000 000	Käimas
ASIE/CHD/2002/0418	EL-Hiina WTO projekt (II etapp)	15 000 000	Käimas
	Vahesumma	49 200 000	
Piirkondlikud projektid			
ASIE/1998/004-949 (EC)	EL-ASEAN intellektuaalse omandi õiguste alane koostööprogramm (II etapp)	5 000 000	Käimas
ASIE/1996/004-641 (EC)	EL-ASEAN standardeid ja kvaliteeti käsitlev regionaalkoostööprogramm ⁽¹⁾	9 000 000	Ettevalmistamisel
ALA 94/15	ASEAN-Euroopa Komisjoni COGEN-programmi III etapp ⁽¹⁾	5 000 000	Käimas
	Vahesumma	19 000 000	
ASEMi sihtfond			
TF 051 834	Riigi omandusse kuuluvate ettevõtete järelevalve, rajamine ja ümberkujundamine	400 000 USD	Käimas
TF 052 334	Uurimus avalike teenuste üksuse reformimise kohta	600 000 USD	Käimas
	Vahesumma	1 000 000 USD	

⁽¹⁾ Projekti on kontrollitud vaid eeluuringu ajal.

Allikas: kontrollikoda.

Tabel 5

Auditeeritud kahepoolsed projektid võrreldes projektide koguarvuga

	Majandusarengu projektide arv riigis	Majandusarengu projektide maksumus riigis (eurodes)	Kontrollitud projektide arv	Kontrollitud projektide maksumus (eurodes)
India	18	60 354 119	5	31 429 170
Vietnam	21	70 811 380	3	5 043 080
Hiina	23	99 634 648	6	49 200 000
Kokku	62	230 800 147	14	85 672 250

Allikas: kontrollikoda.

Tabel 6

Kogu Aasiat hõlmavad auditeeritud projektid võrreldes projektide koguarvuga

Asia Invest ⁽¹⁾ (rahastas projekte ajavahemikus 1999–2002)					Asia IT & C (rahastas projekte ajavahemikus 2000–2003)			
Riik	Projektide koguarv	Maksumus (eurodes)	Auditeeritud projektide arv	Auditeeritud projektide maksumus (eurodes)	Projektide koguarv	Maksumus (eurodes)	Auditeeritud projektide arv	Auditeeritud projektide maksumus (eurodes)
India	13	1 073 785	3	200 143	19	3 500 896	4	975 597
Vietnam	22	1 648 134	7	662 326	11	2 419 158	3	595 000
Hiina	39	3 185 288	5	982 652	14	4 136 073	4	1 387 370
Ühendkuningriik	9	594 388	2	131 242	26	6 921 111	3	1 000 000
Prantsusmaa	5	287 276	2	101 314	18	4 973 774	6	1 214 968
Kokku	88	6 788 871	19	2 077 677	88	21 951 012	20	5 172 935

⁽¹⁾ Asia Invest: Asia Interprisi alamprogrammi alla kuuluvaid projekte ei ole arvestatud.

Allikas: kontrollikoda.

Tabel 7

Auditi käigus auditeeritud kogu Aasiat hõlmavad projektid

Projekti nr	Projekti nimetus	Maksumus (eurodes)	Olek auditikäigu ajal
Asia Invest			
108 55	ISO 9000 for the Association of Electronics and Information Technology Enterprises of Ho Chi Minh City	83 001	Lõpetatud
108 69	Training Vietnamese trainers and executives in quality management	104 200	Lõpetatud
108 77	Sustainable development of the Vietnamese shoe industry	86 954	Lõpetatud
108 86	HACCP Implementation in the Indian Food Industry	120 000	Lõpetatud
108 88	Preparation of Indian SMEs for EU Certification	21 343	Lõpetatud
108 101	Capacity for Business	59 369	Lõpetatud
108 135	Training on good manufacturing practices — HACCP methods and foodstuffs related EU legislation	102 705	Käimas
108 138	Quality management in the graphic media industry	120 000	Lõpetatud
108 144	Introduction of Non-Destructive Testing in Welding to Vietnam	98 171	Käimas
108 149	Introducing Environmental Management Plan and Practices for Hotels and Resorts in Vietnam	118 076	Lõpetatud
108 150	Strengthening the Capacity in Engineering Consultancy Services of Vietnam	99 755	Lõpetatud
108 151	Master of e-management	112 555	Käimas
108 153	Optimised Design and Operation for Sino-Euro Municipal Wastewater Treatment Facilities	65 689	Lõpetatud
108 157	Language and Business Familiarisation in the Textile and Clothing sector	58 800	Lõpetatud
108 166	Chinese IT Market	87 657	Käimas
108 175	China Business Familiarisation Seminars for Multipliers in the UK	31 487	Lõpetatud
108 176	Train Rhône Alpes SMEs for Asia	54 629	Käimas
108 184	From Cleaner Production to One Corporate Responsibility — A One Year Competitiveness Training Programme for China's Textiles Enterprises	105 674	Lõpetatud
108 185	Modern Management Methods for Chinese Suppliers in the Automotive Industry	97 258	Lõpetatud
Asia IT & C			
01 01	European Masters in Modelisation of Continuum	200 000	Käimas
01 06	Sharing Capability in Localisation and Human Language Technologies	200 000	Käimas
02 26	CCI Networking and e commerce awareness	184 730	Lõpetatud
12 03	Transfer of European Level graduate IT Courses	200 000	Käimas
12 05	MIPAA Multi Media Platform for Appropriate Architecture	189 000	Lõpetatud
12 14	IT & C skills for efficient micro finance sector in South Asia	400 000	Käimas
21 06	Developing web based teaching packages for building professionals	196 734	Käimas
21 13	Promoting Internet Policy and Regulatory Reform in Vietnam	200 000	Käimas
22 02	e Business Solutions for marketing intelligence in textile sector	198 418	Lõpetatud
22 11	Promoting Information and Regulatory dialogue in China	200 000	Katkestatud
22 14	Indo European System Usability Partnership	199 944	Käimas
22 29	Information technology and Communications for natural disasters warnings and mitigation	200 000	Käimas
23 11	SPIN ASIA Spintronic Innovative Technologies for Asia	400 000	Käimas
23 18	Transfer of IT & C skills for micro finance sector in China	400 000	Käimas
23 19	WEBPOT Web based optimisation tools for research	533 822	Käimas
23 20	GENNERE Generic Epidemiological network in Nephrology	400 000	Käimas
23 50	E3 Toolbox	195 552	Käimas
23 58	EDECAD Education and e Commerce task force for small firms	377 235	Käimas
23 60	Casa Asia Virtual	200 000	Lõpetatud
23 67	ELVIS E learning with Virtual Interactive Synthetic characters	387 370	Käimas

Allikas: kontrollikoda.

15. Kontrollikoja auditi käigus külastati samuti projekti juhtorganisatsioone ja Euroopa partnereid Saksamaal, Hispaanias, Prantsusmaal ja Ühendkuningriigis ning Aasia partnereid ja projekti juhtorganisatsioone Indias, Vietnami ja Hiinas. Samuti tehti eelkülastus Taisse.

TÄHELEPANEKUD

Kas Aasia majanduskoostöö aluseks on tõhus strateegia?

16. Kontrollikoda uuris, mil määral komisjoni kehtestatud strateegia aitab kaasa majanduskoostööks ettenähtud summade tõhusaimale kasutamisele. Selleks tehti kindlaks selge strateegia olemasolu, hinnati selle kasulikkust abi tõhusa kasutamise tagamisel ning anti hinnang selle tegelikkuses rakendamisele.

17. Võib eristada kahte liiki strateegiaid: poliitika strateegia, millega otsustatakse toetada teatavat valdkonda või teemat, ja tegevusstrateegia, mis näeb ette, kuidas poliitika strateegiat ellu viiakse. Käesoleval juhul oli otsuse toetada majanduskoostööd Aasiaga tulemuseks nõukogu Aasia ja Ladina-Ameerika määrus (EMÜ) nr 443/92 (mis reguleerib kogu Aasia ja Ladina-Ameerika riikidele antavat arenguabi). Nimetatud määrus sätestab põhieesmärgid ning loetelu rahastatavatest valdkondadest. Tegevusstrateegia eesmärgiks on sätestada eesmärkide saavutamise viisid ning anda juhiseid kulutuste tegemiseks.

Laiulatuslik strateegia kiiresti muutuv keskkonnas ...

18. Majanduskoostöö mõiste vormistati Aasia ja Ladina-Ameerika määruses (vt punkt 3). Artikkel 7 sätestab arengumaade abistamise eesmärgi: "suurendada institutsioonilist suutlikkust, et luua soodsam investeerimis- ja arengukeskkond ning saada suurimat võimalikku kasu rahvusvahelise kaubanduse kasvu, sealhulgas Euroopa siseturu poolt avatud võimalustest". Lisaks peaksid liikmesriigid saama kasu sellest, et "...suurendatakse kõikide liikmesriikide ärimeeste, tehnoloogia ja oskusteabe osa eelkõige erasektoris ja väikestes ning keskmise suurusega ettevõtetes". Need on ulatuslikud eesmärgid kiiresti kasvava turupõhise taustal, kus domineerib üha laienev rahvusvaheline kaubandus. Abi ulatust laiendab nii arengumaade kui ka ELi liikmesriikide kaasamine partneritena, mis suurendab vajadust hoolika eesmärgistamise järele.

19. Artiklis 8 sätestatakse kolm valdkonda, kuhu abi suunatakse. Neist esimene on "teadusliku ja tehnilise potentsiaali ning majandus-, sotsiaalse ja kultuurikeskkonna üldine arendamine koolituskavade ja oskusteabe siirdamise kaudu", mis "... suunatakse peamiselt juhtivtöötajatele, majandusala otsuste tegijatele ja juhendajatele ning see hõlmab majanduse, tehnika ja teaduse kõiki valdkondi ...". Teine valdkond on "institutsioonilise struktuuri parandamine ... et muuta majandus-, õigus-, haldus- ja sotsiaalne keskkond arengule soodsamaks". Kolmas valdkond on "ettevõtete toetamine, näiteks kaubanduse edendamise, koolitus- ja tehnilise abi kavade, ettevõtjatevaheliste suhete loomise ja nende vahelist koostööd soodustavate kavade kaudu".

20. Aasia ja Ladina-Ameerika määruse artiklis 8 sätestatud eesmärgid on ulatuslikud, hõlmates äärmiselt suurt hulka võimalikke abisaajaid ja projekte. Sellisel kujul, ilma abi konkreetse eesmärgistamiseta asjakohases rakendusstrateegias, tekib oht, et üldisi edusamme ja kulutuste mõju ei ole võimalik hinnata ning et seetõttu puudub alus, tagamaks ELi rahaliste vahendite kasutamine usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete kohaselt. Lisaks sellele on Aasia väga suur piirkond — see hõlmab kolme viiest suurima elanikkonnaga riigist maailmas ning on maailma suuruselt neljas majanduspiirkond —, mis areneb kiirelt nii majanduslikku kui ka üldist arengut arvestades.

21. Aasiat puudutav komisjoni üldine strateegia on sätestatud komisjoni 1994. aasta teatise nõukogule "Uue Aasiastrateegia poole" ⁽¹⁾, mida on ajakohastatud 2001. aastal teatisega "Euroopa ja Aasia: tõhusama partnerluse strateegiline raamistik" ⁽²⁾.

22. 1994. aasta teatise tunnistatakse "märkimisväärseid muutusi" ning Aasia piirkonna tõenäolist majanduskasvu, millest tulenevalt peab liit kiiresti "suurendama majandustegevust Aasias, et säilitada oma juhtpositsioon maailmamajanduses ... [ning] tagama liidu huvide täieliku arvestamise Aasias". Euroopa edu "sõltub suurel määral erasektori otsustest", mille puhul on liidu ülesanne "ületada Euroopa kaubanduse ja investeringute ees seisvad takistused, arendades Aasias ettevõtlust soodustavat õiguslikku keskkonda". See nõuab rohkem "ennetavaid strateegiaid, mis rõhutavad majanduskoostöö täielikumat ja enam eesmärgistatud kasutamist, soodustamaks Euroopa kaubandust ja investeringuid". Seega on rõhuasetus ELi mõju kaitsmisel ja Euroopa ettevõtjate turupõhistel võimalustel, samal ajal arendades Aasia abisaajamaade majandust.

⁽¹⁾ KOM(94) 314 (lõplik), 13. juuli 1994.

⁽²⁾ KOM(2001) 469 (lõplik), 4. september 2001.

23. Teatis tunnistab majanduskoostöö erilist iseloomu, kirjeldades seda järgmiselt: “sellega parandatakse partnerriikide ettevõtlus- ja õiguslikku keskkonda, et soodustada kahepoolset kaubandust ja investeeringuid erasektori otsese osaluse kaudu nii liidu kui ka partnerriigi hüvanguks”. Sellisel kujul erineb majanduskoostöö oma olemuselt kvalitatiivselt finants- ja tehnilisest koostööst, mis moodustab põhiosa ELi välisetegevuskulutustest. Seega nõuab majanduskoostöö erilist tähelepanu, mis vastaks abi eriomasele iseloomule. See ei ilmenud strateegilistes dokumentides.

24. 2001. aasta teatisega ajakohastati 1994. aasta teatist, eesmärgiga luua “ELi ja Aasia ning selle alapiirkondade suhete kõikehõlmav strateegiline raamistik eelseisvaks kümnendiks”. Majanduskoostöö puhul on põhieesmärgina määratletud “ELi poliitilise ja majandustegevuse tugevdamine piirkonnas ... [suurendades veelgi] meie ühist kaubavahetust ja kasu piirkonnaga”. Sellega rõhutatakse taas kord nii ELi kasu kui ka abisaajate maade arengueesmärke.

25. Teatistes tunnustatakse kättesaadavate ressursside piiratust ning kinnitatakse, et komisjon peab koondama need “väiksemase hulka lihtsamatesse tegevustesse, mille sihiks on põhiprioriteetid ... ning kindlustama nende tegevuste kiire ja tõhusa rakendamise”. Abi tulemuslikkust tuleb hinnata “teatavate lihtsate (kuigi üldjoontes kvalitatiivsete) indikaatorite alusel ... [nagu näiteks] ... ELi ja Aasia kaubandus- ja investeerimissuhete hindamine”. Kontrollikoda ei leidnud tõendeid abi kasutamise kohta väiksemat hulka põhiprioriteete silmas pidades (vt punkt 35), ning komisjoni poolt kindlaksmääratud mõju ja tulemuste indikaatorid lähtuvad pigem protsessist kui tulemustest (vt punktid 32–33).

26. Teatis rõhutab, et majandusabi peaks olema “modulaarne”, st lähtuma spetsiifiliselt konkreetse riigi tingimustest ja vajadustest. Sellisel juhul peaksid kõiki arenguvajadusi hõlmavad riigi strateegiadokumendid kehtestama konkreetse majanduskoostöö strateegia. Praktikast see nii ei olnud: kolme üksikasjalikult auditeeritud riigi — India, Vietnami ja Hiina — strateegiadokumentide majanduslikku külge ei olnud üldistest arenguküsimustest vajalikul määral eristatud, selle kirjeldus ja sisu olid ebapiisavad ning seega ei pakkunud see tegelikku strateegiat abi suunitlemiseks.

27. Oma teatistes rõhutab komisjon vajadust soodustada projektide piirkondliku mõõtme kaudu piirkondlikku koostööd. Vastavalt projektide olemusele küll ei eeldata, et kahepoolsed projektid peaksid olema piirkondlikud, kuid praktikas mõned seda siiski olid. Kogu Aasiat hõlmavad individuaalsed projektid ja programmid tervikuna seda enamasti ei olnud.

... ebasobivad eesmärgid ja indikaatorid tegevusaruandes ...

28. Alates 2001. aastast on komisjon läinud järk-järgult üle uuele juhtimisviisile — tegevuspõhisele juhtimisele —, mille eesmärgiks on parandada ressursside tähtsuse järjekorra määramist, kasutamist ja kasutuse kajastamist. Tegevuspõhise juhtimise kaudu viib komisjon ellu oma tegevusstrateegiat. Tegevuspõhine eelarvestamine on tegevuspõhise juhtimise eelarvestamise osa. 2004. aasta eelarve oli esimene vastuvõetud eelarve peale tegevuspõhisele eelarvestamisele üleminekut. Ressursside eraldamine peaks toimuma kooskõlas poliitiliste prioriteetidega ning ressursside juhtimine kooskõlas eelnevalt kindlaksmääratud eesmärkidega. Eelarvestruktuuris on suhted Aasiaga määratletud eraldiseisva tegevusena (eelarvepeatükk 19.10) ning majanduskoostööd käsitleb eelarveartikkel (üks viiest) “poliitika-, majandus- ja kultuuri-alane koostöö Aasia arengumaadega”.

29. Iga eelarvetegevuse kohta koostatakse taotletud eelarveliste assigneeringute toetamiseks ja põhendamiseks tegevusaruanne, kus sätestatakse konkreetsed eesmärgid ja mõju ning tulemuste indikaatorid. 2005. aasta esialgse eelarveprojekti puhul avaldati tegevusaruanded 2004. aasta algul.⁽¹⁾ Kontrollikoda kontrollis Aasia suhete kohta koostatud tegevusaruannet lähtuvalt majanduskoostöö tegevustest ning hindas selle loogilisust ja ühtsust, eesmärkide asjakohasust ja indikaatorite kasulikkust.

30. Tegevusaruande 3. osas on sätestatud tegevuse põhieesmärk vastavalt 2001. aasta teatisele — “tugevdada ELi poliitilist ja majanduslikku tegevust piirkonnas ...” — koos kuue prioriteediga. Majanduskoostööga seotud prioriteediks on “suurendada kaubavahetust ja investeeringute voogusid piirkonnas”.

⁽¹⁾ Komisjoni 2004. aasta mai töödokument Euroopa Komisjoni 2005. eelarveaasta esialgse eelarveprojekti juurde.

31. Tegevusaruande 4. osas on sätestatud tegevuse konkreet- sed eesmärgid, indikaatorid, väljundid ja tulem. See on ELi poolt tehtavate kulutuste suunamise, järelevalve ja hindamise aluseks, tagades seega usaldusväärse finantsjuhtimise. Majanduskoostööl puudub tegevuspõhise juhtimise alal oma eesmärk, kuid see sisal- dub neljandas eesmärgis: “kindlustada kokkulepitud poliitilises raamistikus dialoog ja koostöö Aasia partneritega poliitika, ma- janduse ja kultuuri valdkonnas”. Selle puhul kinnitatakse seost strateegilise eesmärgiga “soodustada arengumaade säästvat ma- janduslikku ja sotsiaalset arengut”, mis aga ei peegelda põhiees- märki ega sellega seotud prioriteete (vt eelmine punkt).

32. Aruandest võib leida vaid ühe mõjuindikaatori: “2004. aasta ASEM-i ministrite kohtumiste ja tippkohtumiste tu- lemusest avaldatud ühisdeklaratsioonid, ühised seisukohad ja ühised tegevuskavad peamiste rahvusvaheliste, poliitiliste ja ma- janduslike küsimuste kohta”.⁽¹⁾ Kuigi see järgib üldjoontes tege- vuspõhise juhtimise eesmärke, ei mõõda see enamjaolt väikeprojek- tidele antava abi mõju ega ka kaubavahetuse ja investeringute esmatähtsust (mis on oma olemuselt nii objektiivne kui ka mõõdetav).

33. Tulemusindikaatorid 2004. eelarveaasta kohta (mida on kokku üheksa) hõlmavad peamiselt osalust koosolekutel või ko- miteede töös, mis võivad peegeldada valdavalt poliitilisi huvisid ja tegevust, kuid ei ole taas kord kulutuste sihiks ega eesmärgiks. Li- saks käsitlevad indikaatorid peamiselt protsessi — toimuvat koh- tumist —, mitte niivõrd selle väljundit — eeldatavat tulemust.

... mille tulemuseks on hulgaliselt projekte ja programme, mille tulemuslikkust on keeruline mõõta

34. Konkreetsete tegevusstrateegiatega puudumine nii komis- joni kui ka konkreetse riigi tasandil põhjustas praktikas tohutu hulga väga erinevate projektide rakendamise ühes suures geograa- filises piirkonnas (vt punktid 39 ja 50). Aasia suure, kiiresti kas- vava majanduse ja kiirelt laieneva rahvusvahelise kaubanduse ning oluliste välisinvesteringute taustal tähendab vähene eesmär- gistatus, et abi üldmõju on raske mõõta või aktiivselt juhtida. Sel- lisel kujul on alus kulutuste tõhususe ja saadud majandusliku kasu hindamiseks piiratud.

⁽¹⁾ Sellele lisandub “mitmekülgne lähenemine Aasia julgeolekuküsimus- tele ja ülemaailmsele majanduskorraldusele (st WTO ja ülemaailmsele finantskorraldusele) ja kultuurilise mõõtme arvestamine”.

35. Ebapiisav ja ebajärjekindel tegevusstrateegia tuleneb osa- liselt majanduskoostöö väga eriomases iseloomust, mille eesmär- giks on toota ELi partneritele sama palju kasu kui Aasia omadele. Tõepoolest, põhieesmärk kindlustada kaubandust ja investeerin- gute voogusid toetub olulisel määral poliitilistele algatustele, näi- teks kahepoolsete või mitmepoolsete läbirääkimiste kaudu (nt Maailma Kaubandusorganisatsioon). Praktikas on väikeprojekti- de puhul (erinevalt suurtest kahepoolsetest projektidest) arengu- abi raamistiku kasutamisel üha enam rikastuvates riikides üldees- märkide saavutamisele vähe mõõdetavat mõju. Lisaks ei võimalda arenguabi projektide tavapärase ning suhteliselt pikaajaline ette- valmistamise, heakskiitmise ja rakendamise kord tõhusalt sammu pidada tähelepanu all oleva ja kiiresti areneva IT-kaupade ja tee- nuste ärimaailmaga.

Kas komisjon on majanduskoostöö tegevuste elluviimist tõhusalt juhtinud?

36. Selleks, et käesoleva auditi eesmärgi kohta järeldusi teha, kontrollis kontrollikoda, kas komisjoni juhtimisel on:

- kehtestatud taotlemise kord, mis soodustab ja lihtsustab taot- luste esitamist,
- kindlustatud projektide õigeaegne vastuvõtmine ja elluviimine,
- tagatud projektide regulaarne järelevalve ning õigeaegsed parandusmeetmed,
- kindlustatud projektide tegelikud tulemused, mis on jätku- suutlikud ja millel on positiivne mõju,
- tagatud kohane hindamine.

37. Majanduskoostöö tegevusi rakendatakse kahel viisil: kom- isjoni ja partnerriikide kahepoolsete projektide kaudu ning kogu Aasiat hõlmavate programmide kaudu (vt punktid 38 ja 50). Tulenevalt nende erinevast olemusest ning mõnikord ka kaasne- vatest eriküsimustest esitatakse neid kaht rakendusviisi puuduta- vad leiud käesolevas aruandes eraldi.

Kahepoolsed projektid

38. Kahepoolsete projektide puhul sõlmivad komisjon ja abi- saajamaa rahastamislepingu. Enne kehtiva finantsmääruse jõustu- mist viis projekte üldjuhul ellu projekti juhtorganisatsioon, mille eesotsas olid enamasti juhid nii Euroopast kui Aasiast.

Lahter 1 — Näited projektide ja nende eesmärkide kohta

1. Indias viidi ellu tsiviillennunduse projekt. Selle üldeesmärgiks oli suurendada lennunduse turvalisust ja lihtsustada ELi ja India äriühingute ärikontakte. Teine elluviidud projekt oli seotud väikeprojektide fondiga ning selle üldeesmärgiks oli toetada India majanduse ja valitsemisüsteemi käimasolevaid reforme kodanikuühiskonna partnerite tõhusama kaasamise kaudu.

2. Vietnami suurimaks kahepoolseks projektiks oli mitmepoolse kaubanduspoliitilise abi projekt (Multilateral Trade Policy Assistance — MUTRAP). Selle üldeesmärgiks oli toetada Vietnami üleminekut turumajandusele ning aidata kaasa tema integreerumisele piirkondlikku ja ülemaailmsesse majandus- ja kaubandussüsteemi.

3. Hiinas viidi ellu ettevõtete reformimise projekt (ECERP), mille põhieesmärk oli suurendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kaudu provintsi jõukust ja tööhõivet. Teise sealse projekti üldeesmärgiks oli samuti kaasa aidata usaldusväärse, läbipaistva ja tõhusa finantsteenuste sektori saavutamisele, et kindlustada kaubavahetust ja investeringute voogusid piirkonnas ning aidata kaasa demokraatia, hea valitsemistava ja õigusriigi põhimõtte levimisele.

39. Auditeeritud riikides oli mitmeid kahepoolseid koostööprojekte (täpsemalt vt tabel 4), mis ei keskendunud ühelegi konkreetsele valdkonnale ega teemale. Paljudel juhtudel oli projektide käsutuses vaid üsna piiratud vahendid, millega sooviti saavutada väga suurejoonelisi eesmärke riikides, mis on erakordselt suured nii territooriumilt kui rahvaarvult. Kokkuvõttes andsid projektid võimaluse pidada jätkuvat majanduskoostöö alast dialoogi, kuid projektide endi mõju oli siiani paljudel juhtudel väheoluline (vt punkt 44).

Viivitused projektide heakskiitmisel ja käivitamisel

40. Kiiresti arenevas Aasia majanduskoostöö keskkonnas on hädavajalik, et projektid kavandatakse, kiidetakse heaks ja rakendatakse võimalikult lühikese aja jooksul. Liigsed viivitused seavad ohtu projektide edasise vajalikkuse või tingivad vajaduse nende sisu oluliselt muuta, eeldatava põhimaksumuse muutumise ning eelarveliste kulukohustuste asjatu sidumise. Selle tulemusena muutub protsessi juhtimine keerukamaks ja kulukamaks ning projektid vähem tõhusaks.

41. Kahepoolsed projektid määratakse üldiselt kindlaks üksahaaval, mitte standardse taotlemise korra kaudu. ⁽¹⁾ Protsesside olemuse tõttu võib projekti kindlaksmääramise ja rakendamise alguse vahele jääda väga pikk ajavahemik. Auditiga kontrolliti projektide rakendamisega kaasnevate tarbetute viivituste ulatust.

42. Kõigi auditeeritud projektide puhul esines pikaajalisi rakendamiseelseid viivitusi eri põhjustel: Brüsselis asuvate komisjoni kesktalituste ümberkorraldamine ja personalimuutused, komisjoni kesktalituste ja delegatsioonide vaheline segadus seoses üleminekujärgsete kohustustega, keerukad menetlused, probleemid projektide elluviimiseks valitud struktuuridega ning raskused piisavalt kvalifitseeritud ja kogenud ELi ekspertide värbamisel.

Lahter 2 — Rakendamiseelsed viivitused

1. India tsiviillennunduse projekti puhul sõlmiti esialgu India valitsusega vastastikuse mõistmise memorandum. Pärast India valitsuse poolt heakskiitmist tekkis 1,5 aasta pikkune viivitus, kui komisjon asendas vastastikuse mõistmise memorandumiga rahastamislepinguga, kuna tsiviillennunduse ministriumil võttis omakorda aega, et muutust mõista ja see omaks võtta. Projekt koostati 1997. aastal, kuid kuna rahastamisleping allkirjastati kõigi poolte poolt alles 2000. aasta lõpul, tuli esialgset pädevust vastavalt tööstuskeskkonna muutustele ajakohastada. Sellest tulenevalt alustati projekti rakendamisega alles 2001. aasta veebruaris.

2. Kõigi Euroopa Äriinfokeskuse (EBIC) Aasia projektidega on kaasnenud pikaajalised rakendamiseelsed viivitused. Aasia ja Ladina-Ameerika riikide komitee heakskiidu saamiseks peeti pikalt läbirääkimisi, sest liikmesriikide esindajatele tekitas muret EBICi roll võrreldes asjaomaste riikide saatkondade kaubandusosakondade rolliga. Nii Indias kui ka Vietnami esines täiendavaid viivitusi ajal, mil lahendati probleeme seoses EBICi õigusliku seisundiga.

3. Hiina väikeprojektide fondi puhul allkirjastati rahastamisleping 2001. aasta märtsis, Euroopa-poolse juhi leping jõustus 2003. aasta juunis ning esimene konkursikutse avaldati 2003. aasta novembris. Viivituse põhjustasid peamiselt probleemid Euroopa-poolse juhi värbamisega, mille põhjuseks oli ebarahuldav raamleping, mida tuli kasutada.

⁽¹⁾ Teoorias määratakse peamised sekkumise valdkonnad kindlaks koostöös partnerriiigiga riigi strateegiadokumendi alusel. Kui valdkond on välja selgitatud, palkab komisjon töövõtjad teostatavusuuringu läbiviimiseks; selle tulemusena valmistatakse ette rahastamisettepanek, millega pannakse ette projekt ja selle läbiviimise kord. Projektid, mille maksumus on üle ühe miljoni euro, kiidab heaks Aasia ja Ladina-Ameerika riikide komitee, mis koosneb liikmesriikide esindajatest.

Projektid lükatid edasi ja jäeti mõnikord pooleli ...

43. 14 auditeeritud kahepoolsest projektist kümne rakendamisel tekkisid samuti märkimisväärsed viivitused. Sellel oli mitu põhjust: projektide liigne keerukus, projekti juhtorganisatsioonide vähesed kogemused, komisjoni töötajate sage vahetumine, probleemid lepingutingimustega ja aeglasel menetlused.

Lahter 3 — Rakendamise ajal tekkinud viivitused

1. EL-India mereveondusprojekti puhul allkirjastati leping 1999. aasta mais ning selle rakendamist venitati 2003. aasta detsembrini. Koolitusega viivitati tarbetult kuni programmi lõpuni. Komisjoni peakorteris tegelesid projektiga vaheldumisi neli vastuvõtuametnikku, mis pikendas veelgi rakendamisel tekkinud viivitusi.

2. Hiina intellektuaalse omandi õiguste projekti rakendamisel tekkisid olulised viivitused. Projekt lükatid edasi kuni 2005. aasta detsembrini, kuid projekti juhtorganisatsiooni lepingut pikendati ainult 2003. aasta detsembrini, mis põhjustas kooskõlastamisprobleeme abi saanud asutuste vahel.

3. EL-India intellektuaalse omandi õiguste projekti ei olegi rakendatud. Probleemide põhjuseks oli nii komisjoni ühtsete järelemeetmete puudumine, mis oli seotud töötajate vahetumisega, kui ka projekti Euroopa juhtorganisatsiooni vähesed kogemused.

... mis kahandas tulemuslikkust ja mõju

44. Arengu ja projekti edukuse hindamiseks tuleb kohe algul seada asjakohased eesmärgid. Praktikast leidis kontrollikoda, et eesmärgid, näiteks teatud taseme saavutamiseks koolitatavate inimeste arv, olid sageli ebamäärased ning sellisel kujul puudus objektiivne alus, mille järgi tulemusi või tulemuslikkust hinnata. Hinnates projekte tegelike või eeldatavate kriteeriumide alusel, leidis kontrollikoda, et osa projekte olid selgelt ebaedukad, samas kui teised olid edukad.

Lahter 4 — Projektide eesmärgid ei saavutatud

1. MUTRAPi projekti tõhusust on vähendanud pakkumisega seotud probleemid ning plaaniväline paus enne projekti järgmise etapi algust.

2. Ebatõhusa rakendusametuse tõttu olid Vietnamis audiovisuaalse projekti tegelikud tulemused väga minimaalsed: korraldati vaid üks õppus ning Euroopas ja Vietnamis võetud edendusmeetmed olid väga piiratud.

3. Hiina finantsteenuste programmi tulemused olid ebapiisavad ja mitteamakohased, mille põhjuseks oli osaliselt rahastamislepingu ebaselgus.

Lahter 5 — Edukad projektid

1. India tsiviillennunduse projekti eesmärgid olid auditi ajaks peaaegu saavutatud. Vastavalt rahanduslepingule pidi väljaõppe saama ligikaudu 900 inimest. Auditi ajaks oli saanud väljaõppe juba 2 315 inseneri, juhti, eksperti, tehnikut ja pilooti: 97 % osalenuist hindas koolitust heaks või väga heaks.

2. Vietnamis oli EBICil positiivne mõju. Kuigi rahastamisettepanekus ega rahastamislepingus eesmärgid ei piustitatud, hõlmas projekt 1 007 uuringut, 107 üritust/seminari, 5 599 registreeritud osalejat ning 315 pressiteadet. 82 % osalejatest oli rahul seminaride ning 75 % infoteenustega.

Järelevalve ei ole alati rahuldav

45. Tõhus järelevalve tähendab arengu hindamist, probleemide tuvastamist ja õigeaegsete parandusmeetmete võtmist. See tuleks korralikult dokumenteerida, et jäädvustada tehtud töö ja kõik võetud meetmed. Kontrollikoda hindas komisjoni järelevalve kvaliteeti kõigi valitud projektide puhul. Rahastamislepingud näevad ette, et projekti juhtorganisatsioon peaks esitama komisjonile regulaarselt aruanded projekti rakendamisel tehtud edusammude kohta. Enamikul juhtudel luuakse projekti puhul arengu mõõtmise ja kontrollimise süsteemid ning nähakse ette arenguaruannete koostamise alus, mida kontrollib ja hindab omakorda komisjon.

46. Komisjoni poolt teostatud järelevalve ei ole alati olnud järjepidev ega ka täiesti edukas. Mõningatel juhtudel oli see ebaapiisav, mistõttu probleeme ei tuvastatud, samas kui teistel juhtudel on projekti igapäevasesse juhtimisse liigselt sekkunud. See takistab rakendamist, võib põhjustada tähtsamate probleemide tähelepanuta jätmise ning kujutab endast komisjoni nappide ressursside ebatõhusat kasutamist. Isegi juhul, kui järelevalvet on teostatud, puuduvad vahel kirjalikud tõendid toimunu kohta.

Lahter 6 — Ebajärjepidev järelevalve

1. EBICi India projekti puhul oli järelevalve viis komisjoni dokumentide põhjal ebaselge. EBICi Vietnami projekti puhul puudusid selged tõendid komisjoni poolt teostatud järelevalve kohta, välja arvatud üks komisjoni kesktalituste külaskäik Filipiinidele, Taisse, Vietnami ja Kambodžasse.

2. Indias kontrollis delegatsioon väikeprojektide fondi ebapiisavalt ja süsteemilt: projektide puhul ei nõutud arenguaruannete esitamist, millega vähendati tõhusa järelevalve võimalust.

3. Hiina finantsteenuste projekti puhul oli tõendeid delegatsiooni poolt regulaarselt teostatud järelevalve kohta. Samas on delegatsioon ületanud oma järelevalveülesande piire, võttes projekti juhtimisel juhtrolli.

Jätkusuutlikkus kaheldav

47. Kõik ELi poolt rahastatud projektid peavad olema jätkusuutlikud: tegevust peetakse jätkusuutlikuks, kui see toob sihtgrupile kasu pikema aja jooksul pärast seda, kui põhitoetuse andmine on lõpetatud. Seda võib saavutada juhul, kui projektiga hakatakse ise oma tegevusi rahastama või kui abisaajamaa valitsus võtab kohustuse projekti jätkata. Kontrollikoda uuris, kas projektide puhul oli koostatud jätkusuutlikkuse kava ning kas kõigis projekti etappides oli pööratud piisavalt tähelepanu jätkusuutlikkuse küsimusele. Praktikas sõltub jätkusuutlikkus sageli projekti elluviimise ajal saavutatud piisavast edust: eesmärkide saavutamiseks tuleks anda piisavalt aega, sest lõpetamata projekt ei ole üldjuhul jätkusuutlik. 14 auditeeritud projektist kuue puhul oli jätkusuutlikkus kaheldav.

Lahter 7 — Jätkusuutlikkus

1. Kaheksa kuud enne projekti lõppu ei olnud ECERP endiselt jätkusuutlikkuse kava koostanud. Jäi ebaselgeks, kuidas tegevus ELi rahalise toetuse lõppemisel jätkub.

2. Finantsteenuste projekti puhul ei olnud koostatud mingit jätkusuutlikkuse kava ning osa prioriteetseid tegevusi olid oma olemuselt lühiajalised, pikaajaliste struktuuride rakendamise asemel otsiti lahendusi hetkeprobleemidele.

Puudulik hindamine

48. Hindamine on äärmiselt oluline osa komisjoni lähenemisest usaldusväärsele finantsjuhtimisele ning see hõlmab "hinnangut sekkumistele lähtuvalt nende tulemustest, mõjust ja seatud eesmärkidest".⁽¹⁾ Hindamisel antakse hinnang eesmärkide saavutamise kohta ning selgitatakse peamisi põhjuslikke mehhanisme. Nii juhtimise kui ka tulemuste osas tuvastatud probleemid või kitsaskohad peaksid olema aluseks komisjoni parandusmeetmetele.

49. Auditeeritud kahepoolsete projektide rahastamislepingud ei näinud süstemaatiliselt ette sõltumatute hinnangute andmist ning puudusid viited kriteeriumidele, mille kohaselt hinnatavad projektid valiti. Isegi kui hindamine oli ette nähtud, ei toimunud see alati õigeaegselt, mistõttu vähenes hindamise tõhusus või puudus see täiesti.

Lahter 8 — Puudujäägid projektide hindamisel

1. Rahastamislepingud ei näinud ette kolme intellektuaalse omandi õiguste programmi sõltumatut hindamist.

2. India tsiviillennunduse projekti esialgne viieaastane leping nägi ette vahehindamise pärast kahe aasta pikkust rakendamist. Hiljem sõlmiti kõnealuse projekti kohta kaks lepingut, projekti algetapp kestis 12 kuud, millele järgnes kolmeaastane rakendusetapp. Rakendusetapi lepingus sisaldus endiselt punkt vahehindamise kohta pärast kahe aasta pikkust rakendamist. Kui viis aastat kestva projekti puhul on kaks aastat sobiv ajavahemik vahehindamiseks, on see kolmeaastase projekti puhul liiga hilja, sest see ei jäta piisavalt aega parandusmeetmete rakendamiseks.

⁽¹⁾ Komisjoni teatis hindamise kohta (SEK(2000) 1051).

Kogu Aasiat hõlmavad projektid

50. Kogu Aasiat hõlmavad programmid (vt punktid 5, 7–9) jagunevad mitmete vahendite ja osade vahel, mille raames viiakse ellu suur hulk väikeprojekte. Tüüpilise projekti maksumus on 100 000–200 000 eurot ning seda kaasrahastavad 50 % ulatuses Aasia või Euroopa partnerid. Projektid põhinevad nõudlusel ning taotlejad esitavad rahastamisaotluse ettepaneku vormis. Selle tulemusel on rahastatud väga erineva iseloomuga projekte. Täieliku loetelu võib leida tabelist 7.

Lahter 9 — Näited kogu Aasiat hõlmavate projektide kohta

1. Asia IT & C projekt, mille eesmärgiks oli levitada tõhusalt nüüdisaegseid ja selleks kohandatud e-äri vahendeid, mis võimaldavad edendada India ja Euroopa tekstiiliettevõtjate vahelisi suhteid.
2. Asia Investi projekt, mille eesmärgiks oli kiirendada Vietnami jalatsitööstuse jätkusuutlikku kasvu tootarendusmeetodite juurutamise ja ülekandmise ning juhtimisvõime arendamise kaudu ning ergutada toetava tööstuse loomist.
3. Asia Investi projekt, mille käigus koolitati Briti organisatsioonide ekspordinõunikke Hiinasse eksportimise ja investeerimise alal.
4. Asia IT & C projekt, mille eesmärgiks oli vähendada vaesust ning suurendada Hiina info- ja sidetehnoloogiasektori võimalusi, kasutades Internetti infopoodiumina, et arendada suhtlust ja teabevahetust Hiina väikerahastajate ja poliitikakujundajate ning kohalike ettevõtjate ja välisorganisatsioonide vahel.
5. Asia Investi projekt, mille eesmärgiks oli suurendada suutlikkust, edastada teadmisi ja oskusteavet Vietnami hotellitööstuse keskkonnajuhtimissüsteemidega seotud küsimustes.

Pikk ja keerukas taotlemise kord

51. Taotlemise kord peaks olema piisavaks aluseks kõige tõhusamate projektide valimisele ja ühenduse finantshuvide kaitsmisele ning võimalikke taotlejaid ei tohiks heidutada tarbetuid nõudmisi sisaldavate ja liiga keerukate menetlustega. Asia Investi ja Asia IT & C programmi puhul korraldatakse kaks korda aastas projektikonkurss, kuhu taotlejad esitavad komisjonile hindamiseks projektiettepanekud. Taotlusprotsess on kindlavormline: tuleb täita standardne taotlusvorm, esitada üksikasjalik eelarve ja partnerlusteatis, milles eri partnerid lepivad kokku hea partnerluse põhimõtetes.

52. Komisjon edastab taotlejatele selged üksikasjalikud juhised, sealhulgas kaheksa selgitavat lisa. Sellele vaatamata on vähesete kogemustega taotlejatel arusaadavalt raske taotlemise korra nõudmisi täita. Kuigi enamiku osaliste arvates olid juhendmaterjalid kasulikud, üksikasjalikud ja loogiliselt järgitavad, leiti 39 projektist 10 puhul, et need olid liiga raskesti mõistetavad ja täidetavad. Nõutava teabe ettevalmistamine, kogumine ja kokkuvõtmine on keeruline ning nõuab taotlejalt palju aega — ja seega ka raha —, eriti juhul, kui see teave tuleb tõlkida.

53. Aasia osapooltel oli samuti probleeme taotlemiskorras nõutavate statuutide ja/või põhikirjade esitamisega, eelkõige seetõttu, et osas Aasia riikides kõnealuseid dokumente sellisel kujul ei esine. Raskusi valmistas ka asjaolu, et taotlemiseks pidi poolte vahel olema sõlmitud partnerlusleping. Aasia osapooled väljendasid oma vastumeelsust sõlmida sellist lepingut, teadmata, kas taotlus on edukas või mitte.

54. Kuigi programm on suunatud turupõhises ärikeskkonnas tegutsevatele erasektori ettevõtjatele, võib toetust maksta vaid "mittetulunduslikele vahendajatele, kes soodustavad ELi ja Aasia vahelist kaubandust ja investeringuid", st riiklikele ja mittetulundusorganisatsioonidele või kohalikele ametiasutustele. Praktikas koostatakse projekte sageli koos kutseühingute või -organisatsioonidega, mis on nimeliselt mittetulunduslikud, kuid mida äriistel eesmärkidel rahastavad erasektori äriühingud. Nimetatud rahastamispiiranguga kaasneb oht jääda ilma võimalikest tulustest projektidest, näiteks sellistest, kuhu kaasatakse otsesed äripartnerid, kes ei soovi ärisaladuste hoidmise eesmärgil kasutada vahendajaid või kutseühinguid.

Lahter 10 — Taotlemise kord

1. Oma kogemusi kirjeldas Asia IT & C projekti põhitaotleja, Vietnami kõrgharidusamet, kelle eesmärgiks oli hinnata Euroopa kõrgharidustaseme info- ja sidetehnoloogia alaseid e-õppe kursuseid Vietnami kohalike ekspertteadmiste olulise arendamise kontekstis. Nende arvates oli taotlemise kord aeganõudev, sest neil kulus ettepaneku koostamiseks kolm kuud. Asutuse direktor sõitis Euroopasse, et küsida nõu ettepaneku vormi täitmise kohta. Lisaks tekkis neil probleem sellega, et nad kasutasid eelarve koostamisel komisjoni vana dokumendimalli, mistõttu seda ei võetud vastu ning see tuli ümber teha. Juhendmaterjalid olid neile raskesti mõistetavad ning nad pidid abi otsima edukast Aasia lepingust.

2. Üks teine Vietnami kõrgharidusasutus, kes koostas ärijuhtimise valdkonnas kolm Asia Investi projekti, väitis, et nende arvates oli taotlemise korraga kaasnev halduskoormus liiga suur ning nad olid pettunud, et taotlusi ei olnud võimalik esitada Interneti teel. Kõnealune abisaaja on esitanud kolm taotlust ning on kolmel korral pidanud esitama samad dokumendid. Neil oli raskusi oma statuutide esitamiseega.

3. Hiina tööstusliit, kelle projekti eesmärgiks oli koolitada ettevõtete reovee käitlemise alal, leidis, et taotlemiseks tehtav töö on liiga suur. Nende jaoks valmistas põhiliselt probleeme nõutud tegevuskava liigne üksikasjalikkus, näiteks ühel taotlejal on väga raske teada mitu kuud ette, kes esitab kõne. Osa dokumente tuli tõlkida hiina keelest inglise keelde, mis oli nii ajalisel kui ka rahaliselt väga kulukas.

55. Delegatsioonide roll seoses võimalike taotlejate abistamisega ettepanekute koostamisel ei ole selgelt kindlaks määratud. Vajaliku abi korral peaks suurenema taotlejate arv, kiirenema taotlusprotsess, paranema taotluste kvaliteet ning samuti suurenema projektide potentsiaal. Samas ei tohi abistamisega seada ohtu delegatsioonide objektiivset rolli ettepanekute hindamisel ja heakskiitmisel ega tekitada ettekujutust, et delegatsioonide abi annab õiguse projekti heakskiitmisele.

56. Praktikas ei anna abi sugugi kõik delegatsioonid ning nende roll projektide hindamisel ja heakskiitmisel piirdub ettepanekute kohta märkuste esitamisega Brüsselis asuval komisjoni kesktalituste hindamiskomiteele. Praegusel kujul ei anta ELi programmide võimalikele ja tegelikele abisaajatele väärtuslikku abi keeruka menetlusega toimetulekuks, mistõttu tekivad olukorda pingestavad viivitused ja puudujäägid taotluste esitamisel ning osa taotlejaid jääb seeläbi ilmselt kõrvale.

Projektid andsid positiivseid tulemusi ...

57. Kuigi kaheksa auditeeritud projekti oli alles algfaasis ning nende tulemusi oli liiga vara hinnata, oli 28 projekti puhul saavutatud märkimisväärset edu ja kasulikke tulemusi. Auditeeritud projektide puhul ei olnud tekkinud olulisi viivitusi ning väliste probleemidega, nagu SARS ja poliitiline ebakindlus, suudeti samuti hästi toime tulla. Võttes arvesse Asia Investi ja Asia IT & C üksikprojektide väikest maksumust, on nende kaudu abi saanute arv märkimisväärne.

Lahter 11 — Edukad projektid

Projekti käigus maksumusega 100 000 eurot Vietnami tehnikaalaste konsultatsiooniteenuste suutlikkuse kindlustamiseks, eesmärgiga projekte tõhusamalt ette valmistada ja tegevuskohal tõhusamalt järelevalvet teostada, sai väljaõppe 600 inimest kolme eraldiseisva õppemoodulina, millest igaiüks kestis ligikaudu kaks nädalat.

... ning nende üle teostati korralikult järelevalvet ...

58. Asia Investi ja Asia IT & C projektide puhul kasutatud korrapäraseid järelevalvesüsteemeid on andnud väga häid tulemusi. Osalised esitavad kord kvartalis aruanded, mida kontrollivad komisjoni poolt moodustatud meeskonnad, kes esitavad aruannete kohta kirjalikud lühimärkused. Mõlemad meeskonnad saavad aruannete hilinemise korral meeldetuletused. Enamik abisaajatest oli Brüsseli ja/või Bangkoki meeskondade regulaarse järelevalvega väga rahul. Abisaajad kiitsid eriti Asia IT & C järelevalvet, sest meeskond andis kõigi arenguaruannete kohta alati tagasisidet, nii positiivset kui ka negatiivset, samas kui Asia Investi meeskond võttis osalistega reeglina ühendust vaid probleemide korral.

... kuid jätkusuutlikkus on siiski kaheldav

59. Ühe osana taotlemise korrast peavad taotlejad esitama teavet oma jätkusuutlikkuse kava kohta. Enamiku Euroopas auditeeritud projektide puhul oli projektikava osana koostatud ka jätkusuutlikkuse kava, kuid jätkusuutlikkuse tagamist ei olnud siiski alati selgelt näha. Mõningatel juhtudel koostati projektid eeldusel, et nende rakendamiseks vajatakse veel ELilt lisatoetust, mis tähendab määratluse kohaselt seda, et projekt ei ole jätkusuutlik.

Lahter 12 — Jätkusuutlikkus

1. Mitte kõigi India projektide puhul ei koostatud projektikava osana jätkusuutlikkuse kava ning kui see oli ka koostatud, oli see sageli kehva kvaliteediga.

2. Enamiku Vietnami projektide puhul ei koostatud projektikava osana jätkusuutlikkuse kava, kuigi paljud projektid olid auditeerimise ajal aktiivselt käimas. Mõlema riigi puhul näib projektide jätkusuutlikkus enamikul juhtudel sõltuvat komisjoni täiendavast rahalisest toetusest. Tõepoolest, osal juhtudel näis peamine jätkusuutlikkusega seotud tegevus olevat komisjonile uute ettepanekute esitamine.

3. Kogu Aasiat hõlmavate Hiina projektide jätkusuutlikkus tundus olevat üsna hea. Jätkusuutlikkuse kava ei olnud koostatud küll kõigi projektide puhul, kuid sellega tegeleti või oli tõendeid järelevalveste kohta. Vaid ühel juhul ootas projekt täiendavat rahastamist ELi poolt teiste projektide kaudu.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED***Järeldused ja soovitused strateegia kohta***

60. Majanduskoostöö on Euroopa ühenduste arenguprogrammide puhul erivaldkonnaks. Kuna majanduskoostöö strateegia kehtestatakse mitme eri allika kaudu, esineb vähe kooskõlas-tatust. Majanduskoostöö eesmärgiks on abistada Aasia riikide majandust, suurendades samal ajal ELi mõju ja kaubandust. See on mõeldud nii kõige vähem arenenud Aasia riikidele kui ka enam arenenud majandusega riikidele (vt punktid 16–27).

61. Kontrollikoda soovib komisjonil kehtestada üldise arengukoostöö kontekstis ühtne majanduskoostöö strateegia, mis tunnistab abi eriomast iseloomu ja selle eesmärgi, eristades sel-gelt eesmärgid, mida võidakse saavutada läbirääkimiste ja poliiti-lise tegevusega, eesmärkidest, mille saavutamiseks on vaja teha kulutusi projektidele ja programmidele.

62. Komisjon tunnistab vajadust võtta arvesse iga riigi ma-janduskoostöö alaseid erivajadusi, kuid ei väljenda seda piisavalt selgelt riigi strateegiadokumentides. Tegevuspõhise juhtimise te-gevusaruande puhul — mis on praegu komisjoni usaldusväärse fi-nantsjuhtimise keskmeks — ei ole üldeesmärgid ja prioriteedid ning konkreetsed eesmärgid ühtses ega loogilises järjestuses. Mõju ja tulemuste indikaatorid — mis peaksid moodustama arengu ja mõju järelevalve ja hindamise aluse — keskenduvad pigem poliiti-lise tasandi protsessidele kui abi enese väljunditele ja tulemustele (vt punktid 21–33).

63. Kontrollikoda soovib komisjonil näha riigi strateegia-dokumentides majanduskoostöö ette piisavas mahu, võttes sa-mas arvesse seost üldiste arenguvajadustega. Lähemisviis tuleks eraldi kavandada, et abi vastaks konkreetsetele tingimustele. Tu-leks teha erilisi jõupingutusi, tagamaks tegevusaruande loogilisus ja järjepidevus. Tuleks kehtestada objektiivsed, kasulikud ja ula-tuslikud indikaatorid, mis peegeldavad abi väljundit.

64. Konkreetsete majanduskoostöö alaste tegevusstrateegia-te puudumise tulemusena rakendatakse piirkonnas, kus valitseb riigisisene ja ülemaailmne kaubandus, äärmiselt erinevaid projek-te ja programme. Vähesse eesmärgistatuse tõttu on raske mõõta majanduskoostöö mõju, teha kindlaks seost põhiprioriteediga, milleks on kaubavahetuse ja investeringute kindlustamine, ning seega on alus, mille põhjal kinnitada, kas ELi kulutused on tehtud tõhusalt või kas need on andnud majanduslikku kasu (vt punk-tid 34–35), piiratud.

65. Kontrollikoda soovib komisjonil kindlustada abi ees-märgistatus selgelt määratletud ja mõõdetavate eesmärkide kau-du, mille põhjal tagatakse ELi eelarve usaldusväärne finantsjuhti-mine ning aruandlus.

Järeldused ja soovitused rakendamise kohta

66. Kontrollikoja auditi käigus ilmnis Aasiaga tehtava ma-janduskoostöö komisjonipoolses juhtimises puudujääke, millest osa seadis ohtu abi tõhususe.

67. Kahepoolsete projektide puhul tekkisid projektide valiku ja rakendamise alguse vahel eri põhjustel sobimatult pikad viivi-tused. Paljudel juhtudel jätkusid viivitused ka rakendusetapis, mis kahandas projektide tulemuslikkust ja mõju. Järelevalve ei olnud alati rahuldav, väline hindamine ei toimunud alati õigeaegselt ning jätkusuutlikkuse potentsiaal oli kaheldav peaaegu poolte kontrollitud projektide puhul (vt punktid 38–49).

68. Kontrollikoda soovib komisjonil teha kindlaks vajali-kud parandusmeetmed kahepoolsete projektide puhul tekkinud probleemide lahendamiseks ning sarnaste probleemide ennetami-seks tulevaste projektide kavandamisel ja rakendamisel. Erilist tä-helepanu tuleks pöörata sellele, et eri programmide ja projektide eesmärgid oleksid selged ja ettenähtud ajakavas teostatavad ning et vajadusel läbiviidavad hindamised toimuksid selge strateegia alusel ning õigeaegselt.

69. Kogu Aasiat hõlmavate kontrollitud programmide puhul leidsid mõned taotlejad, et taotlemise kord oli projektide väikes-t mahtu arvestades koormav ja keerukas ning selgusetus delegat-sioonide rolli osas abistada võimalikke abisaajaid taotluste ette-valmistamisel tähendas seda, et vajalikku abi ei antud. Kuigi au-diteeritud projektid olid edukad ja saavutati kasulikke tulemusi, ei olnud need tõenäoliselt jätkusuutlikud, sest enamik neist vajab täiendavat rahalist toetust. Komisjoni järelevalvesüsteemid olid väga tõhusad (vt punktid 50–59).

70. Kontrollikoda soovib komisjonil vaadata üle taotlemise kord, et leida tasakaal ELi finantshuvide kaitsmise vajaduse ning võimalikult suure hulga abisaajate ja projektide kaasamise soodustamise vahel. Seda tehes peaks komisjon kaaluma vajadust tagada taotlejate poolt koostatud raamkava loogilisus. Lisaks peaks komisjon tagama dokumentide ja nõutava teabe kättesaadavuse. Selles osas oleks abi näidistaotlusest, mis on täidetud eelistatavalt iga riigi õiguslikku ja organisatsioonilist ülesehitust arvestades. Komisjon peaks kaaluma taotlustega esitatud dokumentidest keskse registri loomist, nii et sama abisaaja ei peaks tulevaste taotluste puhul dokumente uuesti esitama.

71. Kontrollikoda soovib selgelt määratleda ning suurendada delegatsioonide rolli seoses võimalike abisaajate abistamisega projektide määratlemisel ja taotluste ettevalmistamisel. Eesmärgiks peaks olema võimalikult suure huvi tekitamine programmide vastu, soodustades seeläbi võimalikult suure hulga potentsiaalsete abisaajate ja ettepanekute kaasamist, samuti abi taotluste nõuetekohase täitmise ja kiire koostamise eesmärgil, tagades seeläbi kõige tõhusamate ja sobivamate projektide valimise.

72. Kontrollikoda soovib delegatsioonidel võtta nii kahepoolsete kui ka kogu Aasiat hõlmavate projektide üle järelevalve teostamisel eeskujuks kogu Aasiat hõlmavate projektide puhul kasutatud järelevalvesüsteem, sealhulgas standardne aruandevorm.

Kontrollikoda võttis käesoleva aruande vastu 14. juuli 2005. aasta istungil Luxembourg'is.

Kontrollikoja nimel
president
Hubert WEBER

KOMISJONI VASTUSED

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

IV. Aastal 2000 asus komisjon välisabi juhtimist reformima. Reform hõlmab riiklike ja piirkondlike strateegiadokumentide ning mitmeaastaste näidisprogrammide kasutuselevõtmist.

(esimene ja teine taane) — Kulutuste osas on Aasia valitsustega alati prioriteetides kokku lepitud, lähtudes võimalikult suurel määral kodanikuühiskonna prioriteetidest ja eesmärkidest. Riiklike ja piirkondlike strateegiadokumentide ning näidisprogrammide kasutuselevõttuga loodab komisjon arengukulutusi (sealhulgas majanduskoostöö edendamiseks) otstarbekamalt suunata.

(kolmas taane) — Komisjon mõistab, et abi mõju tervikuna on raske mõõta. Eriti keeruline on see projektide puhul, mis kujutavad endast peamiselt tehnilist abi. Euroopa Ühenduse välisabi reformimisest alates on projektitsükli juhtimise kõik elemendid täielikult süstematiseeritud. Loogilise raamistiku kasutamine (*logical framework approach*) võimaldab näitajaid objektiivselt kontrollida ning määratleda vahendid kulutuste mõju hindamiseks. Seejärel kontrollitakse hinnanguid sõltumatu järelevalve ning kohustusliku vahe- ja lõpphindamise teel.

V.

(esimene taane) — Probleemid seoses ajakuluga projektide määratlemisstaadiumi ja käivitamise vahel ning samuti rakendamisel olevates projektides esinenud viivitustega puudutavad kahepoolseid projekte, mis töötati välja enne EÜ välisabi reformi. Reform, mis hõlmas ka koostöötalituse EuropeAid asutamist (jaanuaris 2001) ja abi juhtimise üleandmist komisjoni delegatsioonidele, samuti uue finantsmääruse vastuvõtmist (jaanuaris 2003), aitab viivitusi projektide elluviimisel vähendada ja lühendada.

Praegune projektikorraldus näeb ette järelevalve-, auditi- ja hindamisplaani esitamist. Sellele lisaks on alates aastast 2000 teostanud süstemaatilist järelevalvet sõltumatud eksperdid. Selles järelevalvesüsteemis on Aasia majanduskoostöö projektide jätkusuutlikkuse potentsiaalile antud kõrge hinnang.

(teine taane) — Finantsmäärustel põhinev taotluskord on muudetud võimalikult läbipaistvaks ja õiglaseks. Taotlejate abistamiseks korraldatakse avalikkusele mõeldud infotunde ja teabepäevi ning ajakohastatakse regulaarselt veebilehti, sealhulgas ka "korduma kippuvaid küsimusi". Selle tulemusena juhitakse kogu Aasiat hõlmavaid projekte tõhusalt ning märkimisväärseid viivitusi ei ole esinenud. Ka sõltumatud järelevalveekspertid on andnud kõrge hinnangu üleaasialiste algatuste jätkusuutlikkusele.

VI.

(esimene taane) — Komisjon peab majanduskoostöö arenguabi lahutamatuks osaks ning pöörab sellele riiklike strateegiadokumentide ja näidisprogrammide koostamisel tõsist tähelepanu. Komisjon püüab tegevusaruannet veelgi ühtlustada ning töötada välja piisavad näitajad.

(teine taane) — EÜ välisabi reform, eelkõige vastutuse üleandmine delegatsioonidele aastatel 2002–2005, on aidanud tõhustada kahepoolsete projektide rakendamist ja järelevalvet ning aitab sellele ka edaspidi kaasa. Kõigi projektide rahastamislepingutes sisaldub nüüd hindamise läbiviimise nõue.

Projektide järelevalvet ja hindamist on aidanud tõhustada ka loogilise raamistiku kohustuslik kasutamine. See aitab jätkusuutlikkust veelgi tõsta.

(kolmas taane) — Lepingute sõlmimise korda käsitlevat AIDCO praktilist juhendit vaadatakse praegu läbi eesmärgiga lihtsustada toetuste taotlusprotsessi finantsmäärusega lubatud tasemeni ning selgitada delegatsioonide rolli hindamisel.

(neljas taane) — Aastal 2002 kasutusele võetud tulemustele keskenduv järelevalvesüsteem (*Results Orientated Monitoring*) annab projektide ja programmide kohta standardiseeritud teavet.

TÄHELEPANEKUD

20. Komisjon nõustub kontrollikoja väitega, et kindla eesmärgita antud abi kujutab endast potentsiaalset ohtu kõigis koostöövaldkondades. Välisabi reformiga 2000. aastal, riiklike ja piirkondlike strateegiadokumentide kasutuselevõtuga ning Aasiat käsitlevate strateegiliste teatistega on komisjon veel kord kinnitanud, et EÜ ja Aasia koostööl peavad nii lühi- kui pikaajalises perspektiivis säilima selged strateegilised eesmärgid, vähendades seega ülalmainitud ohtu.
22. Vastastikuse huvi mõistet ei saa tõlgendada ELi huvide kaitsmise vahendina. Teatis ei võimalda koostööd mingil viisil mõista nii, nagu saaks üks partner sellisest koostööst rohkem kasu kui teine.
23. Majanduskoostöö eesmärgiks on aidata kaasa vastastikusele kaubavahetusele ja investeerimisele ning luua keskkond, mis võimaldaks erasektoril jõudsalt areneda. Sellise tegevuse eesmärgiks on toetada Aasia riikide arengueesmäärke ja integreerumist maailmamajandusega. Majanduskoostöö toetab seega ka komisjoni arengueesmäärke Aasias ning lihtsustab nende saavutamist.
24. Vt vastust punktile 22.
25. Komisjon on kontrollikojaga nõus, et näitajate määratlemise ja jälgimise osas saaks olukorda parandada ning aastateks 2005–2006 ettenähtud riiklike ja piirkondlike strateegiadokumente ja nendega seotud näidisprogramme koostades on komisjon püüdnud seda teha.
- Praeguste programmitöö juhiste järgi tuleks abi suunata piiratud hulgale meetmetele. Kogemusest õppinuna asus EÜ 2004. aastal vähendada kogu Aasiat hõlmavate programmide arvu viiel kolmele.
26. Komisjon on seisukohal, et Aasia riiklikud strateegiadokumentid ei tohiks järsult eristada majanduskoostöö ning finants- ja tehnilise koostöö strateegiaid, kuna tegemist on üksteist toetavate vahenditega, mis aitavad ellu viia EÜ strateegiat Aasias. Pealegi ei vaadelda ka abi saavate Aasia riikide riiklikes kavades vaeseid toetavat majanduspoliitikat eraldi vaesuse vähendamise poliitikast. Kavandatavad välistegevuse vahendid lähevad veelgi kaugemale, loobudes vahetegemisest finants- ja tehnilise koostöö ning majanduskoostöö vahel.
27. Kontrollikoja märkuste osas, mis käsitlevad regionaalset mõõdet, leiab komisjon, et kogu Aasiat hõlmavaid programme tuleks kaaluda programmitasandil. Eriti oodatakse mitut Aasia riiki hõlmavaid taotlusi, et luua Aasias piiriülest ärikoostööd.
29. Seoses üleminekuga tegevuspõhisele juhtimisele ja eelarvestamisele püüab komisjon tõhustada eelarvearutelu, määratledes üldised poliitilised prioriteedid, hinnates nende prioriteetide mõju praegusele tegevusele ja nende eesmäärke ning eraldades selleks vajalikke ressursse. Eelarvepädevad institutsioonid tervitavad soojalt seda poliitilist arutelu, mis peaks võimaldama keskenduda mitte niivõrd üksikutele eelarveridadele kui tegevusvaldkondade tasandile.
31. Komisjon on nõus, et eesmärkide kirjeldus jääb üldsõnaliseks ning seda saaks täpsustada. Seda võetakse tegevusaruande täiustamisel arvesse.
32. Mõjunäitajate osas nõustub komisjon kontrollikojaga ning leiab, et mõju mõõtmiseks oleks vaja realistlikku meetodit, mis võtaks arvesse ELi abi piiratud ulatust ning asjaolu, et ka liikmesriigid viivad ellu sarnaseid programme. EÜ abi saab kaubavahetuse ja investeringute suurendamisele küll kaasa aidata, kuid sellest üksi ei piisa. Komisjon jätkab piisavate mõjunäitajate väljatöötamist ja nende täiustamist.
33. Tegevusaruandes antakse ülevaade kõige olulisemate eesmärkide raames varem saavutatud tulemustest ning sellest, kuidas need on seotud eesmärkide elluviimisega. Komisjon töötab välja näitajaid, mis senisest enam keskenduksid tulemustele.
- 34.–35. Kuni 2001. aastani lähtusid projektid ja programmid otseselt poliitikaeesmärkidest. Alates 2002. aastast on riiklikud näidisprogrammid võimaldanud vahendeid täpsemalt suunata (sealhulgas majanduskoostöö raames), mis on vähendanud abisaavate sektorite arvu ning aidanud selgitada iga sektori eesmäärke. Komisjon mõistab, et abi mõju tervikuna on raske mõõta. Eriti keeruline on see projektide puhul, mis kujutavad endast peamiselt tehnilist abi.
- Euroopa Ühenduse välisabi reformimisest alates on projektitsükli juhtimise kõik elemendid täielikult süstematiseeritud. Loogilise raamistiku kasutamine võimaldab näitajaid objektiivselt kontrollida ning määratleda vahendid kulutuste mõju hindamiseks. Seejärel kontrollitakse hinnanguid kohustusliku vahe- ja lõpphindamise teel.
39. Kahepoolsete majanduskoostöö projektide abil viiakse ellu majanduskoostöö prioriteete, mis määratletakse kooskõlas riikide prioriteetidega nende vaesuse vähendamise strateegiadokumentides ja riiklikes arengukavades. Abi mõju mitmekordistamiseks teeb komisjon võimalusel koostööd teiste rahastajatega, tagades seeläbi ühenduse piiratud vahendite mõju maksimeerimise.
- Paljude majanduskoostöö projektide mõju avaldub alles pikema aja jooksul. Nüüdseks kehtestatud tõhusam järelevalve- ja hindamismenetlus võimaldab kõigi tulevaste projektide mõju süstemaatilisemalt hinnata.

40.–41. Projekti ettevalmistamise kiirus on tasakaalus projekti kvaliteetivse arenguga, mis hõlmab: a) määratlemisstaadiumi, mille käigus hinnatakse asjaomast sektorit ja tehakse kindlaks võtmeprobleemid, tõenäolised abisaajad ning võimalikud rakendusviisid; b) hinnangustaadiumi, mis kätkeb endas projekti üksikasjade selgitamist kõigi huviosaliste, abisaajate ja teiste rahastajate täielikul osalemisel ja nendega konsulteerides. Ses staadiumis viiakse tihti läbi ka majandus- ja finantsanalüüs ning keskkonnamis ja soolise mõju hindamine. Projektide rakendamist alustatakse sissejuhatava perioodiga (tavaliselt 6 kuud), mille käigus vaadatakse üle kavandatava tegevuse ajastuse sobivus ning kulude ja tulude suhe.

42.–43. Pärast EÜ välisabi reformi ja eelkõige juhtimise üleandmist delegatsioonidele on projektide ja programmide rakendamisel tehtud edusamme. Vältimatu kohanemisperioodi jooksul on delegatsioonidesse tööle võetud uusi töötajaid ning pakutud neile piisavat väljaõpet.

Tähelepanu tuleb pöörata nõudluse ja pakkumise tasakaalustamisele tehnilise abi tippspetsialistide osas kaubandusalal. Komisjon on võtnud meetmeid olukorra parandamiseks, kooskõlastades oma tegevuse paremini uue kaubanduse raamlepinguga (detsember 2003), rajades koostöös ÜRO Rahvusvahelise Kaubanduskusega sihtfondi (juuli 2004) ning kasutades paremini ära asjaomaste ÜRO organisatsioonide teadmisi ja kogemusi.

44. Euroopa Ühenduse välisabi reformimisest alates on projekttsükli juhtimise kõik elemendid täielikult süstematiseeritud. Sellele aitab veelgi kaasa loogilise raamistiku meetodi kasutamine, mis võimaldab määratleda projekti eesmärgi, tulemused, tegevuse, objektiivselt kontrollitavad näitajad ning kontrollivahendid.

46. Projektide järelevalve on viimasel ajal muutunud tõhusamaks tänu loogilise raamistiku meetodi järjekindlamale kasutamisele, mis hõlmab üldeesmärgi ja projekti eesmärgi, tulemuste ja tegevuse ning samuti konkreetsete edunäitajate selget määratlemist. Järelevalve kvaliteedi tõusu näitab ka tulemustele keskenduva järelevalvesüsteemi loomine; järelevalvet teostavad sõltumatud konsultandid.

47. Aastast 2000 on süstemaatilist järelevalvet teostanud sõltumatud eksperdid, kel palutakse aastase tööplaani alusel analüüsida valitud projektide olulisust, mõju, tõhusust ja jätkusuutlikkust. Selles järelevalvesüsteemis on Aasia majanduskoostöö projektide jätkusuutlikkusele antud kõrge hinnang.

Pealegi on EÜ aastast 2002 juurutanud kvaliteeditoetuse meetmeid, mis tugevdavad projektikorralduse analüüsi määratlemis- ja vormistamisstaadiumil. See kord näeb ette jätkusuutlikkuskavade hoolikat analüüsi.

Jätkusuutlikkuse kriteeriumi vaadeldakse kvaliteeditoetuse protsessi kõigil etappidel.

48.–49. Alates 2002. aasta lõpust kasutatava kvaliteeditoetuse süsteemi raames on projektikorralduses muudetud kohustuslikuks vahe- ja lõpphindamiste läbiviimine, mida rahastatakse kindlatelt eelarveridadel. Vahehindang on ette nähtud eelkõige selleks, et teha kindlaks projekti nõrgad küljed ning võtta sobivaid parandusmeetmeid. Nii abi juhtimise üleandmine delegatsioonidele kui süstemaatiline väliskontroll aitavad järelevalvet tugevdada ning probleeme varakult kindlaks teha, mis võimaldab võtta õigeaegselt parandusmeetmeid.

52. Kogu Aasiat hõlmavate programmide puhul ja ka välisabi juhtimises üldiselt vaadatakse taotlejatele ette nähtud juhiseid pidevalt läbi ning püütakse taotluskorda igati lihtsustada. Eesmärgiks on saavutada tasakaal läbipaistvuse ja õigluse tagamiseks vajaliku menetluse ja taotlejate soovitud lihtsuse vahel.

53. Põhikirja esitamine on vajalik selleks, et teha kindlaks taotlejate staatus ja rahvus ning seeläbi täita õigusliku alusega seotud nõudeid.

Partneritel palutakse allkirjastada partnerlusavaldus, millega nad kohustuvad oma rolle täitma, kui taotlus välja valitakse.

54. Mittetulundusühingutest vahendajatel on abisaajatena see eelis, et neil on olemas küllaldane struktuur projektide positiivse mõju mitmekordistamiseks.

Praegu kaalutakse võimalust, et ka kasumit taotlevad ettevõtted saaksid taotleda toetusi kogu Aasiat hõlmavate programmide raames. Tingimuseks oleks, et abisaajad ei tohi kaasrahastatavatelt projektidelt kasumit teenida.

Mittetulunduse põhimõtte kohaldamist vaadatakse praegu läbi, mis võib sedalaadi majanduskoostöö projektide elluviimist lihtsustada viisil, mida kontrollikoda soovitas.

55. Möödunud kahe aasta jooksul on EÜ oma tegevusega aidanud mitmeti kaasa potentsiaalsete taotlejate senisest tõhusamale teavitamisele. Nii on korraldatud teabepäevi ELi liikmesriikides ja Aasia partnerriikides, regulaarselt ajakohastatud "korduma kippuvaid küsimusi" programmi veebilehel ja loodud kesksed e-postkastid, kuhu taotlejad saavad saata küsimusi. Veebilehtedel selgitatakse, kuidas koostada häid projektitaotlusi, toetudes parimatele tavadele. Juhtimise üleandmise protsessi käigus on muutunud selgemaks vastutuse jagamine delegatsioonide ja peakontori vahel.

Seoses uute kogu Aasiat hõlmavate programmidega on EÜ programmi lisanud spetsiaalse suutlikkuse tõstmise komponendi, mille eesmärgiks on täiustada abisaajate oskusi projektide ettevalmistamise ja juhtimise alal.

56. Delegatsioonid ei tohi aidata taotlejatel taotlusi ette valmistada, kuna see läheks vastuollu võrdse kohtlemise põhimõttega. Seepärast piirdub abi ülalmainitud tegevusega.

Igal juhul peab delegatsioonide abi piirduma üldiste suunistega, käsitlemata konkreetse taotluse üksikasju.

59. Kõiki projekte, millele antakse tehniline ja finantshinang, hinnatakse ka jätkusuutlikkuse seisukohast. Lisaks palutakse komisjoni asjaomas(t)el delegatsiooni(de)l muu hulgas eraldi kommenteerida projekti majanduslikku, institutsioonilist ja poliitilist jätkusuutlikkust.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

60. Vastavalt ALA-määrustele on majanduskoostöö eesmärgiks aidata kaasa vastastikusele kaubavahetusele ja investeerimisele ning luua keskkond, mis võimaldaks erasektoril jõudsalt areneda. Sellise tegevuse eesmärgiks on toetada Aasia riikide arengueesmärke ja integreerumist maailmamajandusega. Majanduskoostöö toetab seega ka komisjoni arengueesmärke Aasias ning lihtsustab nende saavutamist. Riiklike ja piirkondlike strateegiadokumentide kasutuselevõtmisega 2002. aastal taotleb komisjon strateegia, programmitöö ja rakendamise suuremat ühtsust.

61. Kooskõlas EÜ asutamislepingu artiklitega 177 ja 181a on komisjon kindlal seisukohal, et majanduskoostöö peab jääma arenguabi lahutamatuks osaks ning seda tuleb käsitleda ühise arengustrateegia raames. Komisjon mõistab siiski, et majanduskoostöö näitajad peavad olema riigiti eristatud.

62. Oma üldeesmärgi elluviimiseks töötab komisjon välja riiklikud ja piirkondlikud strateegiadokumendid ning koostab riiklikud tegevuskavad. Need hõlmavad nii finants- ja tehnilist kui majanduskoostööd, kuna need koostöö liigid tugedavad ja täiendavad üksteist.

Tegevuspõhine juhtimine on uus protsess ning praegu tegeletakse selle täiustamise ja ühtlustamisega. Tegevusaruandeid ei tohiks siiski vaadelda lahus teistest olulistest dokumentidest, millest komisjon lähtub oma tegevuses Aasia piirkonnas.

63. Komisjon peab majanduskoostööd arenguabi lahutamatuks osaks ning pöörab sellele riiklike strateegiadokumentide ja näidisprogrammide koostamisel tõsist tähelepanu. Komisjon püüab tegevusaruannet veelgi ühtlustada ning töötada välja piisavad näitajad.

64. Kuni 2001. aastani lähtusid projektid ja programmid otseselt poliitikaeesmärkidest. Kulutuste osas lepiti Aasia valitsustega prioriteetides kokku, lähtudes võimalikult suurel määral kodanikuühiskonna prioriteetidest ja eesmärkidest. Alates 2002. aastast on riiklikud strateegiadokumendid ja näidisprogrammid võimaldanud vahendeid täpsemalt suunata (sealhulgas majanduskoostöö raames), mis on vähendanud abisaavate sektorite arvu ning aidanud selgitada iga sektori eesmärke.

65. Euroopa Ühenduse välisabi reformimisest alates on projektitsükli juhtimise kõik elemendid täielikult süstematiseeritud. Loogilise raamistiku kasutamine võimaldab näitajaid objektiivselt kontrollida ning määratleda vahendid kulutuste mõju hindamiseks.

66. Suurem osa kontrollikoja auditeeritud projektidest töötati välja enne EÜ välisabi reformi.

67. EÜ välisabi reform ja uue finantsmääruse jõustumine jaanuaris 2003 on oluliselt vähendanud ja lühendanud viivitusi projektide elluviimisel.

Järelevalve ja hindamise kvaliteeti on tõstnud loogilise raamistiku meetodi kohustuslik kasutuselevõtt ning samuti kohustuslike vahe- ja lõpphindamiste läbiviimine kõigi projektide/programmide puhul.

Kvaliteeditoetuse protsess näeb ette jätkusuutlikkuskavade hoolikat analüüsi. Samuti on jätkusuutlikkus üks tulemustele kesken-duva järelevalvesteemi kriteeriumidest, mida sõltumatu järelevalve käigus süstemaatiliselt jälgitakse.

68. Praegune projektikorraldus näebki juba ette üldeesmärgi, projektide eesmärkide, tulemuste ja tegevuse selget määratlemist. Sõltumatu välishindamise nõuet kohaldatakse alates 2002. aasta lõpust süstemaatiliselt kõigi projektide puhul.

69. Komisjon on nõus, et kogu Aasiat hõlmavate programmide taotluskord on keeruline, ehkki seda püütakse võimalikult lihtsustada.

Praegu toimub finantsmääruse ja selle rakenduseeskirjade läbivaatamine, mis peaks võimaldama kohaldada eeskirju väikesemahuliste projektide suhtes paindlikumalt ja proportsionaalsemalt riskide suurusega.

Lepingute sõlmimise korda käsitlevat AIDCO praktilist juhendit vaadatakse praegu läbi eesmärgiga lihtsustada toetuste taotlusprotsessi finantsmäärusega lubatud tasemeni ning selgitada delegatsioonide rolli hindamisel.

70. Taotluse näidise ülespanek veebilehele kätkeb ohtu, et taotlejad hakkavad näidist täpselt kopeerima. Komisjon paneb programmide veebilehetele välja põhjalikud teabelehed kõikide rahastatud projektide kohta.

Projektide järelevalvet ja hindamist on aidanud tõhustada ka loogilise raamistiku kohustuslik kasutamine. Kogu Aasiat hõlmavate programmide regulaarsed järelevalvesüsteemid on toimunud väga edukalt osalt just tänu loogiliste raamistike olemasolule. Seepärast eelistaks komisjon jätta jõusse nõude, et taotlejad koostaksid loogilise raamistiku. Komisjon kaalub keskse registri kasutamist vastavalt kontrollikoja soovitusele.

71. Möödunud kahe aasta jooksul on komisjon oma tegevusega aidanud mitmeti kaasa potentsiaalsete taotlejate senisest tõhusamale teavitamisele. Seoses uute kogu Aasiat hõlmavate programmidega on komisjon programmi lisanud spetsiaalse

suutlikkuse tõstmise komponendi, mille eesmärgiks on täiustada abisaajate oskusi projektide ettevalmistamise ja juhtimise alal.

Delegatsioonid ei tohi aidata taotlejatel taotlusi ette valmistada, kuna see läheks vastuollu võrdse kohtlemise põhimõttega. Seepärast piirdub abi üldiste suunistega, käsitlemata taotluse üksikasju.

72. Komisjon täiustab menetlust pidevalt, et viia seda vastavusse parimate tavadega. Kogu Aasiat hõlmavate projektide järelevalvesüsteemi ja samuti väliskontrolli puhul kasutatakse nüüd standardset aruandevormi. Juhtimise üleandmisest alates osalevad delegatsioonid aktiivselt süstemaatilises järelevalves.